

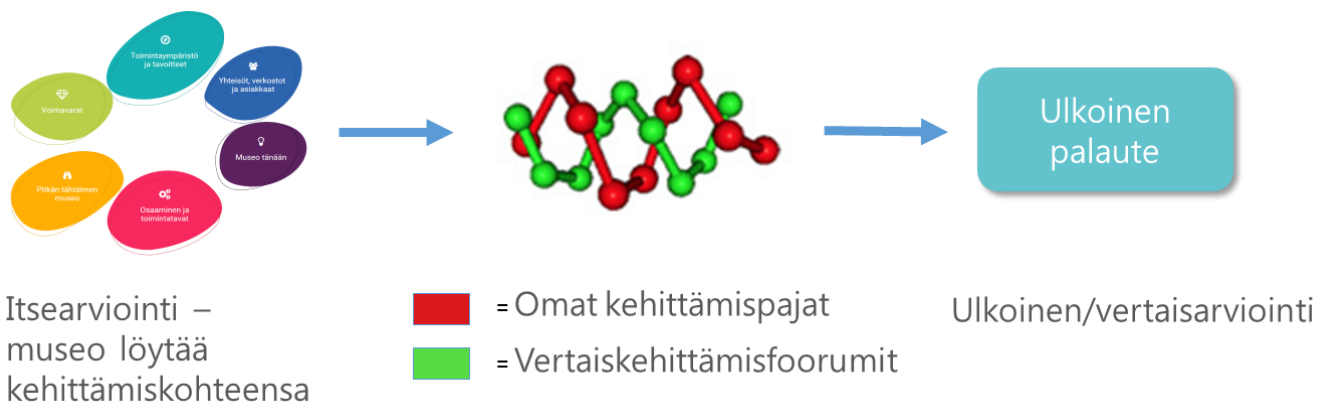
Museoiden vertaiskehittämisfoorumi

Museovirasto julkaisi museoiden käyttöön uudistetun arviointimallin toukokuussa 2016. Arviointimalli on työkalu, joka tukee museota toimintansa kehittämisessä. Mallin avulla museo voi tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämispainopisteitä sekä tarkastella toimintaansa tavoitteellisuuden ja vaikuttavuuden näkökulmista.

Arviointitoiminta auttaa museoita rakentamaan toimintaansa perustuen entistä vahvemmin tietoihin valintoihin ja ottamaan vaikuttavuustavoitteensa museokohtaisesti haltuun. Malli tukee museoita toimintansa asemoimisessa ja sitä kautta yhteiskunnallisen painoarvon vahvistamisessa. Uudistettu arviointimalli painottaa asiakkuuksien, toimintaympäristön ja museon oman osaamisen merkitystä menestyksekkään toimintakonseptin kehittämisessä.

Museoilta saadussa arviointitoimintaan liittyvässä palautteessa vuosien varrella on toistunut tarve museoiden kehittämistoiminnan tukemisesta toiminnan arvioinnin tukemisen lisäksi. Myös juuri ilmestyneessä Ehdotuksessa museopoliittiseksi ohjelmaksi (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2017:9) linjataan tavoitteeksi kehittää museoiden vertaisoppimisen tapoja osana museoiden arviointitoimintaa.

Syksyllä 2017 museoiden arviointimallia täydennetään museoiden vertaiskehittämisfoorumilla, joka tukee museoita toiminnan kehittämisessä ja vertaisoppimisessa.

Vertaiskehittämisfoorumin tavoitteet ja kuka voi osallistua?

Museoiden vertaiskehittämisfoorumi on Museoviraston, Museoliiton ja museoiden yhdessä järjestämä foorumi, jossa museot pääsevät jakamaan osaamistaan ja kokemuksiaan toiminnan

kehittämisestä, sparraamaan toisiaan ja oppimaan yhdessä. Tavoitteena on antaa museoille kehittämisen tukea, laittaa museoissa olevaa viisautta kiertoon, synnyttää uusia ideoita ja kokeiluja sekä edistää museoiden välistä yhteistyötä.

Vertaiskehittämisfoorumi vahvistaa entisestään Museoiden arviointitoiminnan tavoitteita museoiden vahvuuksien ja profiilin kirkastamisesta sekä museotoiminnan vaikuttavuuden lisäämisestä.

Vertaiskehittämisfoorumi on tarkoitettu ammatillisesti hoidetuille museoille. Kun museo on arvioinut toimintaansa museoiden arviointimallilla, valinnut toiminnalleen kehittämiskohteita ja laatinut alustavan kehittämissuunnitelman se voi ilmoittautua museoiden vertaiskehittämisfoorumiin. Jokaisella foorumiin osallistuvalla museolla täytyy olla konkreettinen ja ajankohtainen kehittämistavoite ja -hanke, jota se vie foorumin aikana eteenpäin.

Mitä hyötyä vertaiskehittämisfoorumista on?

Museoissa on paljon erilaista osaamista sekä toiminnan ja hankkeiden kautta kertynyttä tietotaitoa. Koska alan toimijat ovat keskimäärin melko pieniä, on osaaminenkin pirstaloitunut eri museoihin. Kaikkien museoiden toimintaa tukee se, että erilainen osaaminen on laajemmin alan toimijoiden hyödynnettävissä. Porukalla päästään paitsi jakamaan osaamista ja hyviä käytäntöjä myös ideoimaan uutta.

Vertaiskehittämisfoorumi

- tarjoaa museoille mahdollisuuden oppia toisiltaan ja toistensa kokemuksista. Se tarjoaa museoille mahdollisuuden tuoda osaamistaan ja omia vahvuuksiaan esiin.
- tuo ”ulkopuolista” sparrausta museon kehittämishankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen. Ulkopuolisten on helppo huomata ja nostaa esiin totuttuja toimintatapoja tai ajattelumalleja ja sitä kautta haastaa museota ajattelemaan asioita uusista näkökulmista.
- antaa ryhtiä kehittämishankkeiden läpiviemiseen. Foorumissa sovitaan yhteisesti välitavoitteista, hahmotetaan sopivia askeleita, ratkotaan tarvittaessa haasteita yhdessä ja hankitaan tarvittavaa asiantuntemusta niin, että kehittämissuunnitelma museoissa etenee ja tavoitteet saavutetaan. Foorumissa myös iloitaan ja juhlietaan onnistumisia.
- vahvistaa museoiden verkostomaista toimintatapaa ja mahdollistaa myös yhteiskehittämissuunnitelman syntymistä.

- tarjoaa mahdollisuuden tuottaa tietoa koko alan kehittämistarpeista ja -suunnista esimerkiksi alan kokoavien toimijoiden (Museovirasto, Museoliitto, opetus- ja kulttuuriministeriö) työn tueksi. Tiedon avulla voidaan mm. tuottaa entistä parempia työkaluja museoiden toiminnan avuksi tai ohjauksen tueksi.

Millaisia toimintamuotoja foorumi tarjoaa?

Vertaiskehittämisfoorumin tärkein tavoite on olla museoille aidosti hyödyllinen ja tuottaa lisäarvoa niiden kehittämistyölle. Tämän vuoksi vertaiskehittämisfoorumille suunnitellaan kehys, jonka sisällä tavoitteita ja toimintamuotoja voidaan suunnitella ja toteuttaa yhdessä joustavasti ja ketterästi, museoiden tarpeet huomioiden.

Lähtöajatuksena on että yksi kehittämisfoorumi kestää 1,5 vuotta. Foorumin alussa asetetaan tarkemmat tavoitteet, sovitaan vaiheistuksesta ja aikatauluista sekä valitaan sopivimmat toimintamallit yhteistyölle ja osaamisen jakamiselle. Jokaisella foorumiin osallistuvalla museolla on mukanaan itsearviointin perusteella syntynyt konkreettinen kehittämishanke, jota se vie foorumin aikana eteenpäin.

Toimintamuodot suunnitellaan niin, että kaikilla foorumiin osallistuvilla museoilla on mahdollisuus seurata kaikkien mukana olijoiden kehittämishankkeiden etenemistä ja päästä kommentoimaan ja sparraamaan niitä. Museot voidaan myös kehittämishankkeiden luonteen perusteella jakaa pienempiin ryhmiin, joissa päästään vielä syvällisemmin keskittymään yhdessä kehittämiseen.

Ajatuksena on että vertaiskehittämisfoorumi koostuu ainakin

- yhteisistä tapaamisista (kaikkien foorumissa mukana olevien museoiden tapaamiset sekä mahdolliset pienryhmätapaamiset). Tapaamisten sisällöt suunnitellaan yhdessä. Niissä käydään läpi kehittämishankkeita ja keskustellaan niiden vaiheista, haasteista ja onnistumisista. Tapaamisissa myös ideoidaan erilaisia toteuttamistapoja ja kuullaan kutsuttuja museoalan ja alan ulkopuolisia asiantuntijoita.
- kokeiluista. Museot miettivät vähintään yhden kokeilun, jonka toteuttavat foorumin aikana. Kyseessä voi olla myös kokeilujen sarja, joka vie kehittämishanketta eteenpäin. Kokeilut voivat myös olla foorumissa olevien museoiden yhteisiä. Kokeilujen tulokset jaetaan foorumissa ja niitä jatkojalostetaan yhdessä.
- job shadowing ja critical friend -toiminnoista. Kehittämishankkeissa mukana olevilla on mahdollisuus päästä toiseen foorumissa mukana olevaan museoon sovituksi ajanjaksoksi (esim. 2vko) työskentelemään kehittämishankkeissa tai muilla osaamisalueilla museon

ammattilaisten rinnalla. Tämä mahdollistaa sekä osaamisen siirtymistä puolin ja toisin sekä uusien yhteisten ideoiden syntymisen.

- yhteisestä sähköisestä alustasta. Foorumissa otetaan käyttöön jokin olemassa oleva sähköinen alusta (esim. eduuni, google docs, Fb), jossa voidaan jakaa suunnitelmia, aikatauluja, raportteja ja muita aineistoja sekä kommentoida niitä.

Miten vertaiskehittämisfoorumi organisoidaan?

Museoalan kehittäminen Museovirastossa koordinoi ja fasilitoi vertaiskehittämisfoorumia yhteistyössä Museoliiton kanssa. Koordinointi ja fasilitointi tarkoittaa foorumin koolle kutsumista, yhteisten tavoitteiden ja päämäärien asettamisen tukemista, kokonaisprosessin koossa pitämistä, toimintamuotojen suunnittelua ja ”menetelmäpankin” keräämistä sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden hankkimista foorumiin sparraamaan mukana olevia museoita.

Vertaiskehittämisfoorumiin osallistuminen on museoille maksutonta, mutta onnistuakseen se vaatii vahvaa sitoutumista kaikilta osapuolilta. Foorumiin mukaan tullessaan museot sitoutuvat paitsi viemään omaa kehittämishankettaan eteenpäin, myös toisten museoiden kehittämishankkeiden sparraamiseen ja osaamisensa jakamiseen. Tämä edellyttää aktiivista osallistumista, työajan kohdentamista sekä aitoa halua kehittyä ja kehittää. Toivottavaa on, että museoista foorumiin osallistuu enemmän kuin yksi henkilö. Mukana olevat museot myös emännöivät vuorollaan foorumin tapaamisia.

Museot vastaavat omien kehittämistavoitteidensa saavuttamisesta sekä tekevät toimintaansa koskevat päätökset itse.

Vertaiskehittämisfoorumi on organisoinniltaan mahdollisimman ketterä, eikä sillä ole ohjausryhmää tai sihteeriä.